

ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการแข่งขันในทางสาธารณะ ของเด็กและเยาวชน¹

แคลทริยา เทพนา²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการป้องกันและปราบปรามการแข่งขันในทางสาธารณะของเด็กและเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงประวัติความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าการแข่งขันในทางสาธารณะเป็นอีกหนึ่งปัญหาในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่เรื้อรังในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน แม้ที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองเองจะได้ร่วมกันพยายามป้องกันและปราบปรามในทุก ๆ รูปแบบ รวมทั้งฝ่ายรัฐบาลเองก็ได้กำหนดมาตรการเพื่อแก้ปัญหาและกำราบเด็กแว้น กรณีปัญหาเหล่านี้ก็ยังคงเกิดขึ้นอยู่อย่างต่อเนื่อง จนสังคมไทยตั้งคำถามถึงปัญหาเด็กแว้น ทำไมยังแก้ปัญหาเรื่องนี้ไม่ได้ เนื่องจากพบว่าในปัจจุบันเด็กที่กระทำความผิดมีอายุที่อยู่ในระหว่าง 13-14 ปี และไม่ได้มีแต่เพียงเยาวชนชายเท่านั้น เยาวชนหญิงเองก็ได้มีความสนใจที่จะร่วมทำการแข่งขันในทางสาธารณะด้วย ทั้งนี้ยังพบว่าช่วงอายุของเด็กและเยาวชนที่จะเข้าร่วมทำการแข่งขันในทางสาธารณะนั้น มีอายุน้อยลงเรื่อย ๆ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า กฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการป้องกันและปราบปรามการแข่งขันในทางสาธารณะของเด็กและเยาวชนยังไม่ครอบคลุมการกระทำความผิดหลายประการ ซึ่งสรุปได้ ดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาการควบคุมร้านประกอบการจำหน่าย ซ่อม ดัดแปลงรถ เพื่อการนำรถไปแข่งในทางสาธารณะ ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดอายุของใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต การออกข้อบัญญัติและมีผลบังคับให้ร้านซ่อมรถเป็นกิจการที่ต้องควบคุมบทลงโทษตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และ พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 ยังไม่เหมาะสมกับความผิด

ประเด็นปัญหาการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนที่แข่งรถในทางสาธารณะ ซึ่ง พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 กำหนดให้ต้องจับกุมเด็กที่กระทำความผิดซึ่งหน้าเท่านั้นและต้องกระทำโดยละมุนละม่อม หลังจากจับกุมนำตัวไปตรวจสอบการจับกุมที่ศาลภายในยี่สิบสี่ชั่วโมง ทำให้พนักงานสอบสวนทำสำนวนไม่ทัน และพนักงานอัยการต้องยื่นฟ้องภายในสามสิบวันด้วย ส่งผลให้การ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระ เรื่อง ปัญหาการป้องกันและปราบปรามการแข่งขันในทางสาธารณะของเด็กและเยาวชน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี วงษ์วิจิตร และคณะกรรมการสอบคือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปภาศรี บัวสวรรค์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชาย รัตนเชื้อสกุล

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

จับกุมเด็กและเยาวชนมีความยุ่งยาก กรณีกระทำผิดซ้ำก็ไม่สามารถเพิ่มโทษได้หากในคดีแรกศาลไม่ได้ลงโทษจำคุก เมื่อพิจารณาโทษตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก 2522 และประมวลกฎหมายอาญาโทษก็ยังไม่มีความเหมาะสม

ประเด็นปัญหาความรับผิดชอบทางอาญาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26(3) ประสงค์ที่จะลงโทษบิดา มารดา หรือผู้ปกครองที่ทำการส่งเสริมหรือยินยอมให้กระทำผิด ปัญหาคืออย่างไรจึงจะถือว่าเป็นการส่งเสริมหรือยินยอมให้ทำผิด

ประเด็นปัญหาการริบทรัพย์สินในการกระทำความผิด ซึ่งรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์ที่นำไปแข่งในทางสาธารณะเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด แต่ส่วนมากจะเป็นกรรมสิทธิ์ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบริษัทให้เช่าซื้อ บุคคลเหล่านี้มีสิทธิ์ที่จะไปขอคืนได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 ส่งผลให้เด็กเยาวชนนำรถกลับมากระทำผิดอีก

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการป้องกันและปราบปรามการแข่งรถในทางสาธารณะของเด็กและเยาวชน ผู้ศึกษาพบว่า มีข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการควบคุมร้านประกอบการจำหน่าย ซ่อม คัดแปลงรถ เพื่อการนำรถไปแข่งในทางสาธารณะ

1.1 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 55 แก้เป็น “บรรดาใบอนุญาตที่ออกให้ตามพระราชบัญญัตินี้ให้มีอายุหกเดือนนับแต่วันที่ออกใบอนุญาต”

1.2 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 59 แก้เป็น “เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ภายในเวลาที่เห็นสมควร แต่ต้องไม่เกินสามสิบวัน”

1.3 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 62 แก้เป็น “ผู้ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตจะขอรับใบอนุญาตสำหรับการประกอบกิจการที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตอีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นกำหนดสองปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งเพิกถอนใบอนุญาต”

1.4 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 32 (1) แก้เป็น “กำหนดประเภทของกิจการตามมาตรา 31 โดยต้องกำหนดให้ทุกกิจการเป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมภายในท้องถิ่นนั้น”

1.5 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 33 แก้เป็น “เมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ข้อกำหนดของท้องถิ่นตาม มาตรา 32 (1) ใช้บังคับห้ามไม่ให้ผู้ใดดำเนินกิจการตามประเภทที่มีข้อกำหนดของท้องถิ่นกำหนดให้เป็นกิจการที่ต้องมีการควบคุมตามมาตรา 32 (1) ในลักษณะที่เป็นการค้า เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา 56”

1.6 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535 มาตรา 71 เป็น “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 19 มาตรา 33 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

1.7 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ. จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 160 ทวิ เป็น “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 134 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

2. ปัญหาการดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนที่แข่งรถในทางสาธารณะ

2.1 ควรแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนให้มีความยืดหยุ่น เพื่อให้ตำรวจสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น แม้กฎหมายจะมีการกำหนดให้ต้องมีการจับกุมเด็กที่กระทำความผิดซึ่งหน้าเท่านั้น อาทิ หากเป็นการกระทำความผิดในคดีสำคัญ หรือมีพยานหลักฐานที่ชัดเจน รวมทั้งเด็กและเยาวชนผู้ต้องหาได้รับสารภาพ ตลอดจนหากเด็กและเยาวชนหลอกลวงตำรวจในเรื่องอายุ ควรมีข้อกำหนดให้ตำรวจสามารถดำเนินคดีกับเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดได้ แม้จะไม่ใช่การกระทำความผิดซึ่งหน้า

2.2 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 72 แก้เป็น “ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมภายในเวลาสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ แต่ไม่ให้ับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวเด็กหรือเยาวชนผู้ถูกจับจากที่ทำการของพนักงานสอบสวนมาศาลเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ทั้งนี้ระหว่างระยะเวลาที่ควบคุมตัว พนักงานสอบสวนต้องจัดสถานที่พำนักให้เด็กหรือเยาวชนอยู่เป็นสัดส่วนภายในสถานที่ทำงานของพนักงานสอบสวน พร้อมทั้งจัดให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์มาประจำการเพื่อดูแลในสถานที่พำนักนั้นตลอดเวลา ก่อนส่งตัวไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม”

2.3 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 78 แก้เป็น “เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา 69 วรรคหนึ่ง หรือกรณีเด็กหรือเยาวชนปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวน ตามมาตรา 70 วรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปให้พนักงานอัยการ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวให้ทันภายในสี่สิบวันนับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุมหรือปรากฏตัวต่อหน้าพนักงานสอบสวนแล้วแต่กรณี”

2.4 ควรบัญญัติบทเพิ่มโทษกรณีกระทำความผิดซ้ำเอาไว้เป็นการเฉพาะสำหรับฐานความผิดแข่งรถในทางโดยไม่ได้รับอนุญาต

2.5 ปรับปรุงแก้ไข พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 160 ทวิ แก้เป็น “ผู้ใดฝ่าฝืน มาตรา 134 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้นั้นมีกำหนดไม่น้อยกว่าสองเดือน หรือเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่”

2.6 เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 วรรคสอง เพิ่มเป็น “หากผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำความผิดหลุโทษหรือต่ำกว่าความผิดหลุโทษ ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะเรียกบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่มาตักเตือนก็ได้”

2.7 เพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 74 วรรคท้าย เพิ่มเป็น “หากเป็นการกระทำความผิดหลอกลวง หรือต่ำกว่าหลอกลวง ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจที่จะเรียกบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เด็กอาศัยอยู่ มาตักเตือนก็ได้”

3. ปัญหาความรับผิดชอบทางอาญาของบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการกระทำความผิดของเด็กหรือเยาวชน

3.1 เพิ่มเติม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 มาตรา 26 (3) แก้เป็น “ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ห้ามไม่ให้ผู้ใดกระทำการดังต่อไปนี้

(3) บังคับ ชูเงิน ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดังกล่าวต่อการกระทำความผิด

การยินยอมนั้น บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่ให้ความยินยอมต้องคาดหมายได้ว่าเด็กจะประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดังกล่าวต่อการกระทำความผิด และจะต้องรับผิดชอบเมื่อการกระทำความผิดนั้นอยู่ในขอบเขตที่ผู้ให้ความยินยอมสามารถคาดหมายได้”

3.2 กรณีรณจักรยานยนต์หรือรถยนต์ ควรบัญญัติเป็นการเฉพาะว่าส่งเสริมหรือยินยอมให้เด็กแข่งรถในทางสาธารณะ เพื่อวางกรอบความรับผิดชอบของบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่ควรถูกลงโทษทางอาญาในกรณีที่มีความจำเป็นให้เด็กใช้รถเป็นยานพาหนะ

3.3 ควรออกกฎหมายหรือพระราชบัญญัติว่า พุทธศักราชของบิดามารดาหรือผู้ปกครองอันจะทำให้เด็กน่าจะมีมีความประพฤติดังกล่าวต่อการกระทำความผิด เพื่อให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองจะได้รู้ล่วงหน้าว่าการกระทำหรือละเว้นการกระทำอย่างใดของตนเป็นความผิดและต้องถูกลงโทษ

3.4 ควรมีการกำหนดอายุของเด็กและเยาวชน ให้แตกต่างกันออกไปในกรณีของการประพฤติดังกล่าวไม่สมควร กับกรณีของ น่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติดังกล่าวต่อการกระทำความผิด

3.5 ควรมีบทบัญญัติวิธีพิจารณาคดีซึ่งเกี่ยวกับการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองเป็นผู้กระทำหรือละเว้นการกระทำต่อบุตรไว้เป็นการเฉพาะ รวมทั้งเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความรับผิดชอบของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก

4. ปัญหาการริบทรัพย์สินในการกระทำความผิด

ควรมีการแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 แก้เป็น “ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งให้ริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(1) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือ

(2) ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด
ให้รับเสียให้สิ้น ไม่ว่าเป็นของผู้กระทำความผิดและมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่”

เอกสารอ้างอิง

คณิต ณ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน, 2555.

จิตติ ดิงศรัทธี. คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1. กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรม
ศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2536.

ณรงค์ ใจหาญ. กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2543.